

Amerika.

19de Aargang.

Madison, Wis., Fredag den 18de September 1903.

No. 76.

Norge.

Løftet 80 Meter i en Telefontraad.

Fra Homledal berettes i "Landsposten" følgende mærkelige Historie:

Det var for nogle Dage siden, der kom to Kristianagutter paa Tur over Ringerike. De skulde naturligvis prøve sin Lykke i Thriffjorden og fiske. Som de selv fortalte, havde de gaaet ned ved Næs paa Udstranden og efter Stranden under Gaarden Sønsterud, forsat ved Stranden under Fjeldene ved Homledal og gik sig der fast, saa de ikke kom længere.

De vilde da stige opover Fjeldet til den bekjendte Homledal; men da de kom et godt Stykke op i Fjeldet, brast Fodfæstet; sidste Mand, en Student, blev faldet og lå nede i Fjeldet, medens Broderen fortsatte Opstigningen med Tankerne rettet paa ham, som stod tilbage, og som ikke kom hverken op eller ned; kommen langt op i Fjeldet, gled han ogsaa og faldt tilbage ca. 15 Meter. Da havde han nok ikke større Lykke paa at give sig opover Fjeldet igjen, for han havde faldet sig baade paa Hænder og andre Steder; men med Tanken paa Broderen fortsatte han Vandringen og naaede op til Homledal. Her traf han Hans Skaret der gik og hylede, og han spurgte, om han kunde saa laant noget Laugeverk.

Da Skaret fik høre, hvordan det var fat, viste han Gutten til Forpagter Torgersen.

Gutten gjorde saa og fik de Lauge, som var paa Homledal. Gutten ned i Fjeldet igjen til Broderen, der stod lænet ind til en Furu; men Laugeet var for kort; det rakte ikke halvveis. Broderen tilbage til Homledal meget taus. Torgersen ringer op til Sundviken til en Rysmand og beder om at saa laant Lauge. Skaret siger: "Vi har Telefontraad, en stor Ring; vi tager den". Torgersen, Skaret og Broderen tilbage, medtagende ogsaa en Rindetang. Saa begyndte Arbeidet; de rækker op Telefontraaden, stikker Enden ned til Studenten i Fjeldet; og efter

2 Timers ordentlig Arbejde havde de ham oppe. Han vejede ca. 60 Kg, var liden og spæd. Havde han været tyngre, havde han heller ikke været god at drage op ca. 80 Meter i en smal Telefontraad. Brødrene var meget fornøjede ved at se hverandre nogenlunde helskinbet kommen op af Homledals Fjeld. Studenten havde faldet dernede i 7 Timer og ikke smagt hverken Mad eller Drikke fra Kl. 10 Form. til 9 Aften.

Sagfilere i ny Belysning.

Den i Baku bosatte svenske Læge E. Fegreus giver ifølge "Gotlands Allehanda" i et Brev til sine Læginger i Visby endel Oplysninger om de bekjendte Sagfilere, der noksaa almindelig har været anlagt for russiske Spioner. Denne Mulighed er vel heller ikke ubeløst; men den svenske Læge Fegreus giver dog nye Oplysninger, der er egnede til at vække Opmerksomhed.

Efterat have omtalt de store Strejker i Baku og de medfølgende Uroligheder siger nemlig Lægen:

Under Strejken har vi faaet Løsning paa Gaarden angaaende de "russiske Sagfilere", som for en Tid siden saa sterkt skræmte Folk derhjemme. Flere af Strejkelederne fortalte, at de i Løbet af de sidste Par Aar har gennemstrevet Finland, Sverige, Norge og Lyfland som Løsarbejdere, Skjærslibere, Sagfilere og lignende for at studere Arbejderforholdene i de Lande. Disse Sagfilere har saaledes ikke været Spioner, udsendt af den russiske Regjering, men tværtimod Mænd, som er reist rundt for at rette Ansigt mod den nuværende Tingenes Tilstand i Rusland.

Hvalfredningen.

Ved et Fiskerimøde paa Aftenen er ifølge "Bergens Aftenblad" vedtaget en Beslutning, i hvilken der udtales:

"Man finder i sin Næringsinteresse, i Lighed med Fjeld og andre Ryskereder at maatte udtale, at man er af den Formening, at total Hvalfredning er paatrævet, da Hvalen efter Fiskernes Erjaring er

den, der toinger Sild og Fisk under Land.

Man finder det ufornødent i denne Udtalelse nærmere at forklare Grundene herfor, da disse saa ofte er blevet fremholdt af Fiskerne, tillader man sig herved at anmode Hr. Amtmanden om at bringe den Udtalelse til rette Vedkommendes Rundskab".

Dødsfald.

— Fru Generalinde Hagerup er afgaaet ved Døden. Hun var født i 1843 og en Datter af Boghandler J. W. Cappelen. I 1866 blev hun gift med daværende Løjtnant Hagerup.

— Direktør Frederik Smith Petersen Grimstad er død af Hjertelidelse 38 Aar gl. Afsøde var en meget dygtig og høit anseet Mand, som blev meget benyttet i offentlige Embeder fra 1888—94 samt i sidste Periode og mødte paa Stortinget i 1891. Han var Næstformand i Deerskyret for Norges Oplysningskontor for Næringsveiene. I 1894 blev han Ridder af St. Olavsordenen, ligesom han var Ridder af Nordstjerneordenen.

— Fhv. Statsraad Nysom er afgaaet ved Døden, 58 Aar gl. Hans Hein Theodor Nysom blev født i Porsgrund i 1845. Han blev Officer i 1866 og virkelig Sekondløjtnant det følgende Aar. Da han 1876 blev ansat i Kanalvæsenet, tog han Afsked fra Militærtjenesten. Han har været Medlem af forskellige Kommissioner og var Medlem af baade det 1ste og det 2det Steenste Ministerium. I 1900 traadte han ud af Regjeringen og udnævntes til Generaldirektør ved Statsbanerne.

Fra Fjeld og Fjord og Dal.

Valdresbanen venter man at saa aabnet til Tonsaasen i Midten af Oktober Maaned, medens det anses for tvivlsomt, at den bliver særdig helt til Fagernes til næste Høst, saaledes som Meningen var.

Fra Grenaa meldes: Barken "Credo" af Porsgrund, Kaptein M.

Olsen, paa Rejse fra England til Odense er strandet ved Vestfiden af Anholt. Af Besætningen druknede en Mand. De øvrige 8 Mand, deriblandt Kapteinen, blev reddet af Redningsbaaden. Skibet er Drag.

De Lund, Lyldalen, og Simen Landeth, Storevedalen, har solgt sine i Værdalen beliggende Skogteige—ialt ca. 160 Teige—til Lyldalens Sogn for 72 000 Kr.

Et større Fjeldbræs indtraf den 27de August paa Dofobanen paa Linjen mellem Narvik og Fagernes lige ved Lunellen ved Kleven. Mellem 200 og 300 m. Sten er raset ned i Linjen.

Et Trondhjem koster det to Kroner at spytte paa Fortouget. De første "Spyttesvin"—som denne nye Art af Skatteborgere kaldes i den lokale Presse—blev grebne forleden. Det spyttede, idet de stod og passerede paa et Hjørne. En Konstabel saa dem og noterede dem, og Bykassens Indtægter forøgedes Dagen efter med fire Kroner.

Ved Lægemøde paa Hants vil der blive forevist en Gut, Søn af en Kristiania Rysmand, som i 7 Aar levet med Hosterne ude af Led, fortæller "Fredrikstad Blad". For nogen Tid tilbage kom han under Dr. Lilow-Hansens Behandling. Denne brød Benene ud af det forfjerte Led og ind i det rette. Efter denne Operation, som ikke tidligere er udført her i Landet, laa Gutten med Benene ret ud i Vinkel fra Hosterne i Sidsbandage i tre Maaned. Nu efter ca. et Aars Forløb er Gutten saa frisk, at han springer ude paa Gaden. Benene, der endnu er nok saa langt fra hinanden, bliver hver Dag massageret, og Gutten vil med Liden saa en alvors normal Gang. Forleden Dag blev han fotograferet med Røntgen-Stråler og skal nu som sagt forevises ved Lægemødet paa Hants.

DR. F. MOELLER

Norsk Landlæge.

DE FOREST, . . . WIS.

"Amerika".

Hr. Redaktør!—J "Lutheraneren" for 19de August findes en Artikel af Martin Finstad om "Troens visdom", som er saa saglig og god, og et Ord i rette Tid, at jeg vil anmode Dem om at aftrykke den i "Amerika."

H. J. Hanson.

P. S. Vil den Person i Decorah, som har skrevet til mig, og glemt (?) at sætte sit Navn under, være saa snil at opgive sit Navn, saa skal Anmodningen efterkommes af mig.

Venligst

H. J. Hanson,
Vermillion, So. Dak.

* * *

Skal en troende være vis om sin Naadestand?

(Af Martin Finstad).

Der hersker megen Uklarhed i denne Sag. Det burde ikke være saaledes, da det er en Sag af stor Betydning. Der er et stort Antal af vore Menighedsfolk, som gaar stiltigt til Guds Hus, ja, til Herrens Bord, og som er af den Formening, at de skal blive salige, naar de dør. Og dersom du drager den Sag i Tvil, er du ikke længer vel anset hos de fleste af dem. Men spørger du saa disse kristne, om de er vis paa sin Naadestand og Salighed hos Gud, da vil du som oftest faa tælle dig uden Omkost, at det kan man ikke være vis paa før efter Døden.

Staar det nu ret til med disse Menneſker?

Jeg tror det ikke. Mon det ikke vil gaa galt tilfids med de fleste af dem? Jeg frygter for, at det vil. Saadanne kristne har vist aldrig været visse paa, at de var fortabte og fordsømte, og da er det ikke saa underligt, at de heller ikke kan være sikre paa sin Naadestand. De har vist ikke stor Fortaaelse af, hvad Salvisten mener, naar han synger:

"Vor Tro er den Forvisning paa,
At vi Guds Naade have.
Den ingen af sig selv kan faa,
Men det er Aandens Gave."

En kristen tør ikke være i Uvisshed i denne Sag. Og dersom der hos et Guds Barn kommer Tvil, om det er i Naade hos Herren, saa kan det sande Guds Barn ikke faa No eller Hvile, førend det atter har faaet det Svar af Jesus: "Du ved, jeg elsker dig." Guds Ord taler da ogsaa saa klart om denne Sag, at der ikke gives Rum for Tvil. Jeg skal nævne nogle af dem. De trænger ingen Forklaring:

"Lad os træde frem med et sandt Hjerte i Evens fulde Forvisning". Hebr. 10, 22. "Hvo, som tror Sønnen, har et evigt Liv." Joh.

3, 36 "Troen er en fast Overbevisning om det, som ikke sees." Hebr. 11, 1. "Jeg ved, paa hvem jeg har troet, og er vis paa, at han er mægtig til at bevare det, jeg har nedlagt hos ham til hin Dag." 2 Tim. 1, 12. "Vi ved, at vi er overgangne fra Døden til Livet; thi vi elsker Brødrene". 1 Joh. 3, 14. "Hvo, som tror paa Guds Søn, har dette Vidnesbyrd i sig selv. Og dette er Vidnesbyrdet, at Gud har givet os det evige Liv, og dette Liv er i hans Søn". 1 Joh. 5, 10, 11. "Vi ved, at vi er af Gud". 1 Joh. 5, 19. "Den, som holder os med eder søgte til Kristus, og som salbede os, er Gud, som og besegledede os og gav os Aanden til Pant i vore Hjerter". 2 Kor. 1, 21, 22. "Da J troede, blev J besegledede med Forjættelsens hellige Aand, som er et Pant paa vor Arv". Ef. 1, 13, 14

Er ikke dette klar Tale om denne Sag? Alligevel er der saa mange, om gjør Krav paa at være Guds Børn og mener, at de skal faa en salig Død, men som ingen Forvisning har.

For mig høres det ogsaa ofte saaledes, som om Basunen i dette Stykke ikke giver saa klar en Lyd som den burde. Maatte vi aldrig give noget Menneſke en Attest, som Gud ikke kjendes ved! Guds Aand skal nok besegle hver Sjæl, der tror Guds Søn, og give ham det Pant, der gaar. Du, som vil blive salig, naar du dør, du maa stynde dig og blive vis om din Naadestand.

Peter Nansen

og

Danske Literaturforhold.

Der er i den senere Tid reist sig en mægtig Indsigelse derhjemme imod den nyere Literatur.

Den betegnes almindelig som kedent, umoralisk, usædelig og svinagtigt. Det har glædet os at lægge Mærke til den stærke Indsigelse, som visse lig ikke vil blive uden Frugt. Vi meddele nedensfor og i en anden Artikel, "Literaturen og Gjemmet", Mundsmag af Diskussionen.

Et Par etiske Bemærkninger.

Diskussionen i "Kristelig Dagblad" om dette Emne er nu efter de sidste Indlæg bleven begrænset til det etiske Omraade. Det turde ogsaa være det eneste Felt, hvor en Meningsudvikling kan give noget Resultat; thi efter min Formening er man her paa langt fastere Grund, end Hr. Baron Rosenkrantz er tilbøjelig til at antage, og derfor er det ikke nok at sætte i Lusten med poetiske Bendinger. Her gjælder kun de klare Begrebsbestemmelser.

Dersom man vil have Held til at ramme en forføarlig Pæl igjennem den moderne, svinagtige Literatur og stanse den smudsige Strøm i dens Udspring, er det ikke nok i al Almindelighed at stemple den som umoralisk; det er heller ikke tilstrækkelig virksomt ud fra den kristelige Livsanskuelse at bevise dette; thi den respekterer Modstanderne slet ikke eller i alt Fald kun delvis. Vi maa stille os paa neutral Grund og ud fra den humane Etik prøve paa at vise, om denne Literatur er moralisk eller umoralisk.

Her vil man naturligvis stærk møde den Indvending, at der jo ikke findes en almindelig, udformet human Etik, man kan henvise til. Dette gjør imidlertid slet intet i denne Sammenhæng. Der er nemlig eet, som alle Moralfilosofier er enige om, og det er, at Kriteriet (d. v. s. Kjendetegnet) for al Moral er ubetinget Fastholden ved det, man har erkjendt som Sandhed og Ret.

Prof. Høffding vilde maasse udtrykke det med lidt andre Ord; han vilde i Stedet sætte: Fastholden ved Værdierne; men Tanken bliver nøjagtig den samme, og Kjendetegnet paa Moralen (efter dens formale Side) er tydelig nok for enhver.

Hvad vi nu behandler den moderne lave Literatur for, er ikke dette, at den kun har erkjendt lidt af, hvad der er sinens rigtige Grundværdier; thi dersom der igjennem den gik en ærlig Jagt og Stræben imod Sandhed og Ret, vilde den desuagtet afvinge alle ærlige Menneſker Respekt, naar denne Sagen gik Haand i Haand med trofast Fastholden ved de Værdier, der en Gang var indvundet. Vor Anklage imod den er derimod denne, at den haaner og spotter alt, der for ordentlige Menneſker har Værdi, og at den har opgivet at søge og lede efter Værdier. Hvad disse Menneſker finder af moraliske Grundfæstninger paa deres Vej, tager de i Brug for en Tid og kaster det saa siden bort som et Stykke Hvedelig Legetøj, og netop denne Handlemaade er den mest umoraliske af alle.

Da hin, af P. Nansen ledede, svinagtige Literatur derfor ud fra ganske almenmenneskelige Begreber kan stemples som total umoralisk og dermed ogsaa som samfundsskadelig, maa alle sædeltge Menneſker rejse sig til Protest mod den. Her gjælder det ikke blot at værne vore egne i snevreste Forstand, men ogsaa alle vore Landsmænd, der mere eller mindre paavirktes af den usædelige Literaturs Gift.

Derfor skal alle gjøre deres til at brændemærke Smudslitteraturen saa

vel, at den maa forsvinde bort i den urene Natletaage, hvoraf den er forstret.

Moralphil.

i "Ar. Obl."

Ovenstaaende Artikel, samt nedenstaaende om "Gjemmet og Literaturen", har vi optrykt efter det udmærkede Blad "Danstieren", som udkommer i Blair, Nebraska. Man vil saa et Indblik i, hvorledes Kampen mod den moderne raadne Literatur føres i Danmark. Man vil ogsaa mærke sig, at man der ikke er bange for at beskrive Tingene med sit rette Navn og bruge Ordet "svinagtigt". Naar "Amerika" etpar Gange har talt om denne samme Bogavl som "svinagtigt" og som "Griffeliteratur", har man klaget over, at vore Udtalelser var for krasse eller stærke. Vi skal her gjøre vore Læsere opmærksomme paa, at Peter Nansen staar i Spidsen for den bekjendte gylbendalske Boghandel, som i etpar Menneſkealdrer har været anset for det fineste af sine i Skandinavien. Det er paa dennes Forlag Bjørnsøns og Jønsens Bøger udkommer.

Er det ikke paatide, at de kirkelige Blade i Amerika tog lidt mere Del i denne Diskussion?

"Amerika's Red."

Gjemmet og Literaturen.

I.

Et Folk har den Literatur, som det vil have.

Denne Regel skal nok saa omtrentlig staa til—og det endnu mere i vore Dage, hvor den kritiske Sans vækkes og udformes til en næsten pinagtig Bestemthed.

Der er naturligvis—i et Folk som vort eget med dets endnu stærkt trukne Klasselinjer—Forskjel paa, hvilken Literatur, der væsentlig læses af de forskellige Folkklasser.

Men i Betragtning af den Hæft, hvorunder det moderne Liv i stedse stigende Grad arbejder, kan det Tidspunkt, da et Folk—som det vel ophøjede danske—ogsaa i de store og brede Lag vil ønske at følge med i Literaturen, neppe være fjært.

Der er jo allerede grundlagt literære Foretagender, som f. Ex. "Frem", der vidner om, at ikke blot "de tusinde Hjem", men "de hundrede tusinde Hjem" gribes af literær Interesse—i temmelig snæver Forstand.

J ældre Tid var slet væsentlig forbeholdt de saakaldte "dannede" Klasser samt en og anden Grubler fra Folkedystet.

Hvilken forbausende Udvikling har ikke det danske Folk gennemgaaet i den Henseende i den sidste Menneftalder—endog den Tid jo ikke ligger urimelig langt borte, da man maatte være tilfreds med, at alle kunde naa til det bestedne Maal: slet og ret at kunne læse.

* * *

Og hvad er det saa for en Literatur, som Folket i sit store læsende og nogenlunde fjæbedygtige Mellemlag "vil have?"

For at opnaa Svaret, maa vi gaa ind i Hjemmene og efterse Bogskabene der.

Der finder vi—eller sandt man indtil de sidste Aar—væsentlig den danske Gu'dalders og de "store" Nordmænds, Bjørnsons og Jbsens Førstehaands Værker *).

Det har da ogsaa været disse Perioders Bøger, som Gang paa Gang er udkomne i nye Oplag, i Folkeudgaver og Ny-Subskriptioner.

Eller med andre Ord: det er den Art Bøger, som vort Folk vil have; det er dem, der kjøbes til Hjemmets Bogskab—og horistjænktes til Ungdommen. Forjaaviddt er alting godt—en d n u.

Der kan neppe være Tvil om, at tiltrods for den moderne Dekadence-Literaturs kunstneriske fine, men moralske Sniqløb, er det store læsende Fellestertal endnu ikke bleven forðærvet nok til, at det skulde ønske Dekadence-Literaturen frit Spillerum i Hjemmene.

Endnu ikke—men hvor længe tænker man, at de mange Hjem, som ikke er byggede paa fastere Grundlag end det borgerlig-rettslige, eller som ledes af sine Ligegyldigheder, vil kunne holde Stand.

Og holder de ikke Stand, da skal den moderne Literaturs Frugter kendes frygteligt dybt paa vort Folks og Familieliv—og mangen Fader og Moder paa Grund heraf bringes tidligt med graa Haar i Graven.

* * *

Der er allerede gennem den Tid, da Dekadencen har ført det store Ord i Bøger og Blade, sket saa mange Ulykker i Borgerhjem, de forsmædeligste Skjændelser er komne over intetanende Familier, de lidet anende ført, drevet, jaget ind i et jordvist Helvede af Drifter—altsammen i næie Konsekvens med den forløiede, folkeforførende Skilling, som D'Yrr. lovpriiste Nutidsforfattere har indtaget.

Og dog har det—saa mange der end blev vingestubte—dog kun været de enkelte.

*) Med "Bjørnsons og Jbsens Førstehaands Værker" maa vel menes dem, der ikke er gennemspjæet af Vandalen.

"Danfærens" Red.

Thi Hjemmene har hidtil holdt nogenlunde Stand. Ja, kun nogenlunde.

Ikke blot aabne nu et, saa et andet Hjem sine Bogstabe for det usømmelige, hvis det kom med en anerkjendt Forfatters Navn, — men de mange Læsetaster har indsmuglet den Art Literatur i Hjem, hvor den ellers aldrig vilde være bleven taalt. "Man skal jo da følge med", hed det—og under denne ret karakteristiske, umoraliske Ligegyldighed gik man saa virkelig med—og med Strømmen.

At følge med Strømmen er altid fjæbedygtigt, for man ved aldrig, hvor det fører hen.

Men det grænser til Forbrudelse, hvor det er andres sjællige Ulykker, man ved sin egen Ligegyldighed udsætter for Farene.

Endfjæge da, naar det gjælder ens Hjem, ens Børn, ens Folk, den unge Slægt, hvis Opdrager man ifølge alle menneskelige og guddommelige Love skulde være.

* * *

Nu har man i vort Fædreland stiftet det farlige Bekjendtskab med en usædelig-dikteret Literatur; den har været og bliver forroft under de skindhelligste Miner og de mest forløiede Begreber.

Men Modstanden—eller i hvert Fald Modstandsdriften—er begyndt at vaagne.

Vi vil, vi maa, vi skal værne Hjemmene imod det usædelig-dikterede, selv om det kommer fra det fineste af alle fine Forlag; ja, netop nu, da Skjønneren og Skamliteratur seiler under fint Forlagsnavn, maa vort Folk vækkes, saa det kan befries for denne Mare, som længe nok har redet det.

Der er intet saa farligt som et fint Navn, der bruges som Maske.

Derfor er det nu Tid til at vaagne af den onde Drøm.—Der maa reises til Kamp, vækkes Indignation og flabes Agitation.—Op imod Strømmen—i m o d!

II.

Det tør nok regnes for et Særstykke—endda et af de mærkeligste—at man i Danmark har faaet sig en Literatur paatvungen.

Den allerstørste Del af de sidste Aartiers saakaldte Skjønneren kan neppe gjøres Krav paa at kaldes andet end Evangsarbejde. Og det i mere end een Henseende.

Fleere af Forfattere er jo—under den samvige Gjældendelse Ledelse-reperenter talt tvungne til at levere mindst en Bog om Aaret. Det faar de nemlig Løn for.

Og Følgen bliver, at de i mange Tilfælde maa pride og vende sig i

sjællig Affektation for at tilveiebringe Evangsarbejds quantum satis.

At denne Vej er baade tornevej og fuld af Snarer for en flæbede Mand som den moderne Skjønneren—det siger sig selv.

I sine Bøger gjør han alle moralske Værdier flydende og maa par tout lade sine Dyr falde for enhver Fristelse.

Men hans Tankgangs hele Bæredygtighed fortaes jo let, siden han selv staar i Tjeneste for en Evangsarbejdsanstalt.

* * *

Var denne Anstalt endda ledet med en Smule Overlegenhed, saa den kun med et ironisk Skuldertræk tog imod Evangsarbejds Frugter, da kunde Almenheden dog mulig blive forstaaet for Skamliteraturs mere eller mindre grisede Fantasiøstre, fremkaldte som de er under Hjertehjælp paa Pengepungen. Ja, kunde Anstalten endda stikke saadant et Værk til Side, gemme det mellem anden Makulatur—og saa i al Høimodighed give Literaten Skillingerne, saa er der neppe Tvil om, at Mandens "Talent" skulde aabenbare sig en anden Gang og paa anden Vis—eller ganske stille glide ud i Journalistik ved et Smudsblad.

Men Ulykken er netop, at Evangsarbejdet ny Evang. Og hele den aparte Jordemoderbestilling, som det forhen saa ansete Gjældendelse Forlag nu over aigennem sit Forhold til moderne Skamliteratur, har affødt ny Evang; den nemlig, at Almenheden skal paatvinges Skamliteraturen.

Vil man ikke kjøbe den ind til Hjemmene, hverken til Bogstabe eller Borde, saa skal den smugles ind ved Læsetasterne.

Anstalten ved nemlig ligesaa godt som vi, at Læsetasterne har det Krav over sig, at de skal efterhaanden bringe alt—godt og ondt—hvad der udkommer.

Sad vide, hvor saa af den moderne Skamliteraturs Bøger, der ellers var bleven læste.

En Kjendsgjerning er det heldigvis, at de Bøger dukker ned i Glemmelsens Gav snart—ja, man huster knap deres Tite!—end sige dette Mjælder af Forfatternavn—et Par Aar efter.

* * *

Der er for Tiden neppe noget andet Land, hvor en dekadent Literatur spiller en saadan Rolle—paa Overfladen—som Danmark.

Men Fænomenet hører sikkert med til det sær-danske, at der kan læses af en Raahed. Var ikke det danske Folk saa betvungen af denne Grines Magt, vilde man overfor Skamliteraturen saa vel som overfor visse andre uilykkelige Forhold finde en seig Modstand paa Dag.

Dansken kan blive seig i sin Modstand, og det er i Haab om at vække noget af denne herlige Folkevæbne, at vi Gang efter Gang kalder vort Folk op til Stevne imod de "literære" Sniqløb. Vogt da paa Hjemmene og lad det ved det nu snart tilfjændende Efteraarskjøb af Bøger blive kjendt gennem de mange tusinde Hjemms Holdning, at vort Folk vil hverken eie eller have denne dekadente Døgnliteratur. Lad Jordemoderen have travlt, og hendes literære Konsulenter ogsaa—vort Folk maa vise Øren til den Literatur og alt, hvad der bærer dens Dyrmærke.

Det er foreløbig den sikreste Vej, ad hvilken man kan naa frem til en alvorlig Protest imod Skamliteraturen. Lad Bøgerne fjædes—og dø, "Talenterne" ogsaa.

Og lad os næies med det anerkjendte, rene og levedygtige, indtil der flabes en ny Tid, hvor Talen om den flydende Moral bliver betragtet under den eneste rette Synsvinkel: den dekadente Hjernes Mudders—Mudder i mere end een Forstand. S. J. i "Ar. Dbl."

Hellan Mining Syndicate.

I Syndikatets Hovedkontor er allerede modtaget et ikke saa lidet Antal Aktier i de forskjellige Kompanier, hvoraf dette Syndikat blev dannet, for at kunne handle med Aktier i Syndikatet. I den Anledning vil vi oplyse, at der endnu vil hengaa nogen Tid, før vi kan sende ud Syndikatets Certifikater, af følgende Grund: Vi har sendt en "Expert" tilfjædes for at undersøge Syndikatets Miner og rapportere derom. Denne Expert vil ogsaa medbringe Gids fra de forskjellige Metalgange til Analyse.

Resultatet af denne "Experts" Undersøgelse og Analyse vil blive meddelt til Aktierne og andre, og for at undgaa unødvendige Udgifter, vil vi ikke sende Certifikaterne, før vi samtidig kan sende denne Rapport, da vi jo kan sende det hele under et for samme Betaling. Udgifterne til Porto er ganske betydelige, og som Exempel herpaa kan nævnes, at vi nylig i en Uge alene brugte Frimærker for \$80.

Hellan Mining Syndicate,
A. D. Hellan, Pres.

ATWOOD, LARSON & CO.
Etableret 1887.

Modtager Farmproduktter, Guede, Byg, Havre, Lin, Hø osv. paa Kommission. Høieste Markedspriser, sieblittelig Betaling. Skriv efter vor daglige Markedsliste. Vi henviiser til Exchange Bank.
512 Board of Trade, Duluth, Minn.

John Dahles Tale.

John Dahle holdt ved den nord-danske Presseforenings Aarsmøde i St. Paul den 23de Sept. nedenstaaende Tale. Deri udtaler han, som man vil se, klart og træffende meget af det, som "Amerika" nu i flere Aar har holdt frem, og vi anbefaler hans syndige Ord til omhyggelig Gjennemlæsning.

Den nord-amerikanske Presse bør "betænke sit Ansvar" og den bør tage Stéen i en anden Haand. Væk med de smudsige Avertissementer og med alle haarreisende Beretninger om Mord, Selvmord, Ugteskabsbrud og allehaande Forbrydelser. Disse hører ikke hjemme i et Familieblad. Der trænges en Storbast.

For sine krasse Ord i rette Tid og paa rette Sted har John Dahle fortjent sine Landsmænds Tak.

Dette skal ikke være noget Foredrag, kun nogle Tanker, nogle Bemærkninger, som jeg forleden Aften nedskrev, og som jeg vil læse op til trods for, at jeg vel bed, at det er mangelfuldt. Ved disse Pressemøder bør enhver efter Gode lade sit Hys skinne enten det nu er en pragfuld elektrisk Glødelampe eller en

Den nord-danske Presse herover har en dobbelt Opgave. Paa den ene Side har den samme Opgave som Landets Presse forøvrigt, at holde sine Læsere underrettet om de vigtigste Begivenheder ude og hjemme, drøfte Dagens vigtigste Spørgsmaal og søge at give sine Læsere saadan Oplysning og Kundskab, som kan udvide deres Livssyn, udvikle sandt Borgerfjnd, bidrage til at øge Kjærligheden til vort adopterede Fædreland, udvikle Kjærlighed til vore Institutioner, fremholde de vigtigste Fortællinger i det politiske, sociale, økonomiske, som ogsaa paa Handelslivets Omraade, anspore til flittig Deltagelse i Udøvelsen af de Borgerpligter, som paahviler fri Borgere i en fri Republik.

Paa den anden Side har den nord-danske Presse ogsaa den Opgave at være et Bindeled mellem det gamle Fædreland og det udvandrede Folk, være en Gyronent for nord-dansk Landsliv og Kultur, vedligeholde og øge Kjærligheden til vort Hjem, vor Slægt, vor Historie, Traditioner, Sprog, Digtning, Literatur, Sang og Musik—eller—for at bruge et faare hyppig benyttet Udtryk—bevare Fædrenerven, og herved styrke vor Nationalfølelse, øge vor Selvsjælelse, saa vi

i Fædres Aand og Fædres Tro kan bygge Landet, hvor vi bo.

Dette er vi vistnok enige om, ligesom vi er enige om, at Opgaven er stor og vigtig. Det turde dog langt fra være overskødt at minde hverandre om Nødvendigheden af at tage vor Opgave alvorlig, minde hverandre om det store Ansvar, som paahviler Pressens Mænd og pege paa Mangler og Skrøbeligheder, som skæmmer vort Virke.

Der tales om Nødvendigheden af at rense Pressen. Og naar der er Tale om dette Lands Presse saadan i Almindelighed, saa maa det siges, at saadan Renselse nok kunde behøves. At den amerikanske Dagspresse har en demoraliserende Indflydelse paa Slægten staar ialfald klart for mig. Og det turde hændes, at der var "Room for Improvement" ogsaa i den skandinaviske Presse herover. At lude med de Ulve man er iblandt lønner sig ganske bedst fra et Businessstandpunkt betragtet, men det kræver ofte en meget robust Samvittighed og resulterer ofte i dette, at man bliver en Leiesjener i Madstrævet og Korruptionens Sold.—Faren ligger deri, at det at vinde en Formue med samt en tilsvarende Anseelse, Magt og Indflydelse er blevet det store Livsmaal iblandt os. Det er dette endeløse Jagt efter Rigdom, efter Guld og Livsnydelse, som gennemtrænges alt. Det kaaer i Luften, vi indaander, gennemhører vort Væsen, former vort Livssyn. Vår Presse bærer da ogsaa stærke Mærker af denne Livsaand.—Naar der er Tale om at rense den nord-danske Presse, saa tænkes der maaske nærmest paa det Slags Læsestof, som findes der i Form af smudsige Avertissementer. Og der findes nok desværre hyppig saadanne. Da disse Avertissementer ofte bruger det største Spalterum og betaler de høieste Priser, ligger det sig jo ikke at holde dem ude. Og saalænge Folkets Høre Masse vil høre Detaljerne i Dagens Skandaler, saa lønner det sig at give dem. Saalænge det staar for os som den store Hovedsag, at tjene saa mange Penge som mulig, saa vil vi ikke saa en ren Presse. Fra et Forretningsstandpunkt betragtet lønner det sig nemlig ikke. De lønagtige Humbugavertissementer om de vidunderlige Læger og Medicinere, som kurerer alle Slags Sygdomme sendes altsaa ind i de tusen Hjem, og Bladene har gjort sig til Bedragerens Medskyldige. Et eller andet nord eller dansk Ugeblad er maaske til visse Tider paa Aaret i mange Hjem det eneste som læses. Jeg har kjendt unge Menninger, som er sødt og opdraget her i Landet, der hver Uge maatte læse Familiens nordiske Blad. Og alting

læses derude paa Prærien. De har ikke saa travelt altid, som vi Byfolk og ikke saa meget at vælge mellem. De springer ikke engang over Avertissamenterne, hvori ofte er indflettet vidunderlige Historier og Hændelser. Det turde ikke skade, om vi fik vor Samvittighed en Smule fjærpaa paa dette Punkt.

Men det er ikke blot de kgestrem smudsige Avertissamentere, som skæmmer vor nordiske Presse,—disse om disse Medicinere som helbreder alle slags stygge og søle Sygdomme—men ogsaa bedrageriske Avertissamentere, som tydeligvis har til Hensigt at fraspindle Folk deres Penge. Eller der er saadanne, som ansporer og nærer Spekulationslysten, som nærer Læserne til at anbringe sine Midler i tvilsomme Foretagender.—

Vore Blades Noveller, Romaner eller Føljetoner er desværre ogsaa alfor ofte af den Art, som er flittet til at forgifte Sindet og nære flotte Lidensfæber. Hvis denne vor nord-danske Presseforening vilde tage op denne Sag til alvorlig Drøftelse og blive enig om at tage Standpunkt mod alslags smudsigt og bedragerisk Læsestof, Avertissamentere indbefattet; holde det ude fra sine egne Spalter og samtidig bekjempe det overfor den amerikanske Bladverden gennem krasse Artikler i Landets Sprog, saa skulde Frugten ikke udeblive og den nord-danske Presseforening skulde gjøre sig fortjent til Samtidens og Efterslægtens Taknemmelighed. Lad vor Selvsjælelse blive fjærpet og øge!

Livsaandens fløvende Indflydelse er mærkbar. Vi har en Tilbøjelighed til at gjøre os til smaa Lommeudgaver af de amerikanske Presseorganer—til smaa skandinaviske Sneldrebittjer, som pligtfuldigt bjæffer op, naar denne eller hin store amerikanske Daghund i St. Paul eller Chicago har angivet Zonen.

At for Eksempel den socialistiske Bevægelse er blevet en Magt i Nutidens Samfundsliv, har vel de fleste af os lagt Mærke til. Hvormange af os det er, som har sat sig grundig ind i dette Tidens brændende Spørgsmaal, ved jeg ikke. Men hvor hderst saa er det ikke, som har taget det op til alvorlig, saglig, indgaaende Drøftelse? Hvorfor er de fleste af vore Blade saa tause angaaende en Samfundslære, som tydeligvis er isærd med at erobre Verden? Mon ikke fordi den store, amerikanske—republikanske som demokratisk—Presse enten ganske ignorerer denne Sag eller nævner den med overmodig Ringeagt som et Udslag af Proletarernes Had til de bemidlede og begunstige, eller som taabelige Sværmeres utopiske Drømme.

Et andet Eksempel: Præsidentens energiske Optreden under Kulstrejken, Ru'baronernes grænseløse Overmod og Hensynsløshed afsvang endog saa mange af vore Dagblade skarpe Udtalelser mod de kapitalistiske Anmasselser, som snart vilde blive en truende Fare for vort Land. Saadanne Ord havde man hidtil aldrig seet undtagen i den saakaldte Reformpresse. De vilde under almindelige Omstændigheder blevet stemplet som oprørske Tale. Men nu begyndte nemlig disse Storblade at veire Folkeopinionen. Noget slikt maatte nu siges, og saa blev det da sagt. Men man kunde ikke undgaa at lægge Mærke til det Faktum, at først da Storpresen havde talt det forløsende Ord, først da kom der som et Ekko l'gnende skarpe antikapitalistiske Udtalelser i den nord-danske Presse.

At den amerikanske Presse har vi lært at styrke og bruge digre Ord og Frafer. Enhver Ting, som man ønsker at behandle velvillig, skal framrozes. Og da vi i mange Maader er mere afhængige af vore Publikums Gunst end vore mægtigere Brødre, frittes vi ofte til at rose i flæng baade ligt og uligt. Skarp Kritik anvender vi i Regelen kun overfor saadant eller saadanne, som allerede er dømt;—næsten aldrig overfor Personer med Magt og Indflydelse, af vor egen Midte. Store Mænd, som bor langt borte, og som aldrig læser, hvad vi skriver, kan vi af og til behandle med knusende Overlegenhed og med flot og nærgaaende Driftighed.—Alle Foreninger er gode og har en stor Mission at udføre iblandt os. Jo større de er, jo bedre er de, og vi faar aldrig for mange af dem.—Koncetter, Sangerfester, Teaterforestillinger og Skolefester er altid en glimrende Sukces. 75 Deltagere blir til 150 allerminst, 500 til 1000. At fortælle vittelige Usandheder med Billie og velberaadt Gu, naar man tjerer lidt ved det, er der dog en Smule Mening i, men ganske ubegribeligt blir det, naar saadanne Usandheder ikke er hverken mig selv eller nogen levende Sjæl til Glæde eller Gavn.—Vi fløves og slappes af denne Løgnens lumre Almossere, som Dagspressen omgiver os med. Den møder os paa alle Felter fra den sjulstige Leder til Departements-Bureauens Salgsfundjærelser.

R æ m m e r a a n d e n, dette Samfundets Pest og dette Lands Forbandelse, besmitter ogsaa vort journalistiske Arbejde og vil saa os ganske i sin Magt, om vi ikke staar paa Vagt,—ligesom den fuldt og helt behersker den amerikanske Dagspresse. Det er denne Aand, som nærer og udvikler Ringeagten for det legemlige Arbejde, og som bringer Lands-

ungdommen ind til Byerne, hvor de skal blive Rjebmænd, Spekulanter eller noget andet stort ihædedfor at dyrke sin Fars Farm.—Lad det blive en af den skandinaviske PresSES vigtige Opgaver at hjælpe frem vor Farmerstand. Den skandinaviske Befolkning er Farmerfolk, og vil vi arbejde for vor Slægts Fremgang, saa vil vi hævde den Sandhed, at Farmeren er Landets Rjærne, at en dristig og oplyst Farmerstand er Samsundets stærkeste Bolværk, dets Pryd og Hæder. Lad os se til at faa udryddet den taabelige Opfatning, at Farmeren ikke behøver nogen Skolebarnelse. Lad os ikke blive træet af at fortælle dem, at den oplyste, dannede og dristige Jordbruger er Nationens Ryggeben, saa at sige. Vi bør virke for at faa saadanne ind i Legislaturen, at de som eier Landet ogsaa kan være med at styre det. Lad os bidrage vort til at bringe Arbeidet i Agt og Ære, og ikke mindst Farmarbeidet. Farmerbefolkningens Trivsel, dens Fremgang i Velstand, i Oplysning, i sand Kultur og i en tilsvarende Indflydelse.—Det være vort Ljosen.—Den skandinaviske PresSES Mand skal holde sig for god til at gaa og fiske for enten den professionelle Stand, eller krumme Ryg for Businessverdens eller Kapitalens Matadorer. Den Presse, som kun eksisterer for at tjene Penge, paa hvad Maade det bedst ske kan, er som Ibsen siger, "som en Gjedebu i en ung Træplantning, og burde udryddes ligesom andre Skadedyr".

Sluttelig dette: Den norsk-danske Presse kan ikke gjøre formeget for at støtte vore egne Skoler og Lærestatter. Disse har jo for en Del den samme Opgave, som vi har—eller bør ha: at hævde vort Folk og vor Slægt og gjøre dem til gode Nord-Amerikanere i sund Forstand. Men da jaagodtsom alle disse Skoler er kirkelige Skoler, saa falder det ogsaa af sig selv, at vi viser de kirkelige Samsund som har oprettet dem og som driver dem pietetsfuld Agtelse og Respekt.—Hvad de amerikanske Højskoler angaar, bør vi som skandinaviske Amerikanere særlig anbefale vore Studerende saadanne Anstatter, som har en eller flere dygtige skandinaviske Lærere.

PresSEN har et stort Ansvar. Thi PresSEN er en Stormagt. Den kommer ind i de tusen Hjem. Den drøfter Livets vigtigste Spørgsmaal. Den prædiker for sin Læsefreds hver Uge eller hver Dag. Den tager Standpunkt ligesoverfor de sociale, politiske, literære og tilbørlige moralske Foreteelser i Staten og Samsundet, den veier og maaler, kritiserer og drøfter. Den kommer ind paa Spørgsmaal, som Læseren

har grundet paa mange stille Timer, den kaster Tvil ind, hvor der før var urokelig Tro, den leder Tankerejningen snart hid snart did, aabner Ørene til det sociale Livs glimrende Haller, vækker Længsler hos de unge, ofte Forsædelse hos de gamle, lader dem stue ind i Menneskelivets mørkeste Skjæfter, hvorfra Uhygge, Nød og Forbrudelse griner en imøde. Den synger for os om Livets Skjønhed, den gjør os fjendt med Livets store og noble Personligheder, tegner os Nutidens rastløse Liv, Kulturmenneftets Lyder og Dyrer, Uergjerrighedens Ramp, det ambitiøse Jag efter at naa op paa Samsundets kommercielle og sociale Høider. Den viser os Krigens Rødsler, Lidenskabernes Herjinger, Flidens Besværgelse, Arbeidets Velsignelse. Den vidner om den Lykke, som følger Fredens Syner. Den aabenbarer politiske Intriger, blotter Korruption.—Den peger paa vore Opgaver, sætter os Maal. Den er en Folkeopdrager.

Lad den dansk-norske Presse sætte sig høie Maal og betænke sit Ansvar!

Et storartet Tilbud

"Kvinden og Hjemmet" og "Vort Bibliothek", der nu er i sin 15de Aarg. og udkommer med 40 store Sider i et Dplag af 72, 000 Exemplarer hver Maaned, er det eneste Kvindeblad i vort Sprog i Landet. Dets Indhold er til Glæde, Opmuntring og Lærdom for hele Familien; thi ved Siden af velvillig indsendte Bidrag har Bladets Redaktør, Mrs. Ida Hanson, sikret sig gode Medarbejdere. Subscriptionen er 50c pr. Aar. For end yderligere at forsøge vor Læsefreds gjør vi nu "Amerika's" Læsere følgende udmærkede Tilbud: **For 25c** i Frimærker, indsendt med dette Avertissement **for den 30te Septbr.**, vil vi levere eder "Kvinden og Hjemmet" og "Vort Bibliothek" et Aar og desuden "Kvinden og Hjemmet's" Naaleudstyr, bestaaende af 100 sorterede Synaale, 14 sorterede Stoppenaale og en Trætnaal. Prøvenummeret frit. **Strix frag til "Kvinden og Hjemmet", Cedar Rapids, Iowa.**

Rentschler's Green House
Telefon 179.
Alle Slags Blomster ordrede til Fester
: : Begravelser : :
Cor. Williamson and Baldwin Streets,
MADISON, WIS.

Dr. J. L. URHEIM
Bollig: 933 W. Division St., Chicago.
Kontor: Til 9 Form., 1-2 og 6-8 Efter.
Norsk Læge.
Behjærende Læge ved Cook County Hospital.
Specialitet: Akutte Sygdomme.

Dr. J. W. Vance
Specialist.
Smertefri Behandling af
Piles, Fisteler, Hemor og Sa.
i Rectum.
En Bog, om Sygdomme i Rectum sendes frit.
Office 395 S. Fairchild St., Madison Wis.

THE MOST POPULAR IN USE
ESTERBROOK'S STEEL PENS.
150 STYLES TO SUIT ALL WRITERS. ALL STATIONERS HAVE THEM.
WORKS CAMDEN N. J. 26 JOHN ST. NEW YORK.

FIRST NATIONAL BANK of Madison, Wisconsin.
Depository of the United States.
DIRECTORS:
N. E. Vanslyke, Pres. Wayne Ramsay, Cashier. F. F. Prouditt. J. E. Moseley
M. E. Fuller, Vice Pres. M. C. Clarke, Asst. Cashier. B. J. Stevens. Wm. F. Vilas
CAPITAL, \$100,000. SURPLUS, \$100,000. Additional liabilities of stockholders, \$100,000.
Issues certificates of deposit bearing interest. Buy and sells exchange on all important inland and foreign points and transacts all legitimate banking business.

To Jernbanevognladninger
GAS RANGES
netop antomne.
De er af de aller nyeste. Elevated Broilers. Removable Burners.
Send ind din Ordre tidlig og undgaa Trængslen.
MADISON GAS & ELECTRIC CO.
126 East Main Street.
Telefon:—Standard, 23; Bell, 144—Vi holder aabent hver Aften.

Established 1853. **THE STATE BANK** Madison, Wis.
Loans Made on Approved Real Estate Security.
SAVINGS BANK DEPARTMENT Paying Compound Interest on Time Deposits.
.....MONEY SENT TO.....
England, Ireland, Germany, Norway and all accessible points in the United States.
L. S. HANKS, President. J. H. PALMER, V.-President. E. O. KNEY, Cashier.

OLSON & JACOBSON,
har netop modtaget fra Norge:
Sammeloft, Gjedest Anchovis, Ludeff, Røgede Gardiner og
Sild samt Ljebær.
201 E. Main St., - - - Madison, Wis.

FRED. M. SCHLIMGEN.
Monumenter.
Hvis du har tænkt at faa et Granit- eller Marmor-Monument i Vaar eller til Sommeren, kom og besøg os se det største og bedste Dplag som nogensinde er fremvist her i Byen. Vi har i vort Varelager fem og otte nye og moderne Monumenter af Barre, Quincy, Montello, Wausau og St. Cloud Granit; ogsaa bla og lystfuldt Marmor, hvilke vi kan sælge til rimelige Priser. Førsteklasse Arbeide og bedste Varer. Du kan du faa se med egne Øine, hvad du faar for Pengene.
124 West Main Street,
Overfor Courthouse. Madison, Wis.

Mærk!
Paa den røde Kap paa Bladets første Side vil De se til hvilken Tid De har betalt for "Amerika".
Subscriptions-Blanket.
AMERIKA PUBLISHING CO.,
Madison, Wis.
Indlagt vil De finde \$....., hvilket betaler for "Amerika" fra..... til....., og bedes kvitteret for paa Adresselappen.
Navn.....
P. O. Adresse.....
County..... Stat.....

Den Skotske Kvinde

paa Tjele.

Bibsbillede fra Reformationstiden.

— af —

H. F. Wald.

(Fortsættelse.)

Bigand rhykede Panden, men smilte frog derpaa overlegent, medens Hans Thordsen tog Ordet.

"Eders Grunde er det, Knud Mogensen, ikke mit Ederes Søn," vedblev han, idet han vendte sig til Genete, "har givet mig i Opdrag at forespørge, om I slet intet agter at gjøre til eders egen Væres Opreisning og til eders Børns Gavn?"

"Al," udbrød Genete ubillig, "Blag mig nu ikke dermed paa nu, Knud, men lad din stakkels Moder med Fred!"

"Stakkels er du nu," svarede Knud, "og værret for Verden. Vil du lade dig det gjælde?"

"Hvortil denne Tale om Vanære?" spurgte Bigand. "Din Moder, Knud, nyder af Væren her i dette hellige Samfund, uuder hvis Skjermelse hun har givet sig. Hvad Verden i sin Ondskab tænker og siger, derom brøder vi os kun lidt her. Forstør da ikke din Moders Sjælesfred ved din Ufyrklighed og dine ilde Raafund. Du maa nyies med den Part, der vil tilfalde dig og bør desuden huske paa, at din Faders Vilje, som den er fremsat i Brevet, i levende Live er godkjendt af din Moder og har hendes fulde Samtykke."

"En stor Bøgn er det," for Knud op. "Tal, Moder, og sig, at han hver eder det paa!"

"Nei, nei, Knud!" svarede Genete dybt rødmende, idet hun mindedes Hans Thordsens Besøg og de bitre Dage, som fulgte paa, "Bigand taler Sandhed."

Knud blev bleg og stirrede Iynslagen paa sin Moder. Han havde rigtignok ikke hidtil selv set og læst Brevet, hvis Original var i Hans Thordsens Bærg og en Afskrift hos Erik Strams, men Hans havde meddelt ham Indholdet. Tidernes Uro havde hidtil hindret en Sammenkomst, og Knud lod dernæst i sit Overmod haant om dette Dokument, dels fordi han overhovedet nærede indgroet Uvilje mod al skriftlig Overenskomst, Rettergang og Lovtrækteri, dels fordi han paa ingen Maade vilde underkaste sig en Afgjærelse, der stemplede hans Moder som Slegfredsbinde og umiddelbart godkendte Erik Strams Aan. Han havde dernæst, naar han gjorde sig den Uleilighed at tænke over Sagen, holdt det for høist sandsynligt, at der skat et eller andet Falskneri under det Brev. Han blev nu til sin Forbauselse første Gang underrettet om, at det i hans Faders levende Live havde været kjendt og bifaldt af hans Moder. Denne Kundskab gjorde ham stum og rollede hans Tro paa hans Moders Væren. Bistnok mandede han sig siden op igjen og trodsede imod; men der var dog efterladt en Tvilens Brod i hans Hjerte, som, da han kom til Eftertanke i rolligere Tider, fik stor Indflydelse paa hans Handlemaade.

Bigands nu Blil hvilede forstende paa Knuds Afsyn, og han blev med Tilfredshed hans Modløshed var. Ved sin Nærværelse forebyggede Bigand Forklaringer mellem Moder og Søn, ved hvilke Sandheden kunde være bleven røbet. Genete vidste nemlig intet om de Ord i Brevet, der krænkede

hendes Væren, da det kun var blevet hende forelåst af Bigand, som netop havde lempet Udtrykkene for ikke at skrænke hende. Trods hendes Hjerteangest og Modløshed i hine Dage, da dette foregik paa Tjele, havde hun dog ikke uden Indvendinger fundet sig i at nyies med sin Husbonds løse Formue; men Bigand havde faaet Bugt med hendes Tvilsmaal, idet han udnyttede hendes Ukjendskab til Loven i Danmark og indbildte hende, at slig Ordning ingenlunde var usædvanlig. Udenfor al Tvil var det jo, at hun og Børnene i hvert Fald blev rigeligt aflagte. Han havde ængstet hende med hendes Husbonds Væren, udmalet hende hendes hele mislige Stilling og forestillet hende, hvilke skrækelige Følger det kunde have for hende og muligvis ogsaa for hendes Børn, om hun gjorde Modstand. Han var da omsider kommen saa vidt med hende, at hun indbildte sig at vise Børnene en Velgjerning ved at falde tilføie. Tilbragelserne efter hendes Husbonds Død havde over Forventning styrket hende i den Tro og det med Rette. Uden Arvebrevet vilde vissejlig Erik Stram ikke have tilstaaet hende Tiendeparten af det, hun nu fik, og hun vilde have været en fattig Enke. Men lige fuldt blev Formuen dyrt kjøbt; thi Bestidelsen af den beroligede hende og gjorde det let for Bigand at hindre, at hun i rette Tid fremtraadte paa Ting, meldte sig som Mogens Lauridsens rette Efterleverke og tog Arv og Gjæld efter ham. Denne Forsømmelse var af stor Vigtighed senere til at hindre Knud i at faa Tjele, da han ad Rettens Vej gjorde et Forsøg derpaa.

Medens Knud sølte sin Magtesløshed, og Bigand nød sin Triumf, tog Hans Thordsen Ordet. Beløfte for Knud havde sørt ham hid, og da han efter sit Kjendskab til Sagen ikke kunde andet end tænke, at Bigand havde Ret, og at Knud handlede som en Taabe, saa gjorde han nu sit bedste for at forsone Knud med hans Stilling, idet han gav ham Udfigt til at faa Raadighed over sin Formue.

"Da vi sidst taltes ved," sagde han til Genete, "lod I ikke uvillig til at stifte og dele med eders Børn. Det er nødvendigt, at det sker, hvis I vil frelse eders Søn, som omgaaes med ufindige Forsætter. Sattes der ikke en Dom derfor, vil han til sidst bove sin Hals. Jeg har mærket paa hans Tale, hvor uklar den end løb, at han vilde øve Hærværk mod Erik Stram og søge at tage Tjele tilbage med væbnet Haand."

"Knud, Knud!" udbrød Genete, idet Moderkjerlighedens, som i Klosteret var bleven sløst, naagede; "vold mig ikke slig Hjertesorg! Vil du ende i Galgen?"

Knud saa op med et trodsigt Smil, men fandt det ganske unyttigt at sige noget til sin Retfærdiggjærelse.

"Lad nu eders Søn føie," tog Hans Thordsen atter til Orde, "at I er ham god. Han bør ikke drage herfra uden at vide, hvor stor en Part I under ham. Jeg skal da sørge for, at han snarest faar sit ihænde, dog under mit Bærgemaal, saa at han kan sætte Do og nære sig redelig."

"Nu!" udbrød Knud og trommede med Fingrene paa Bordet; "lad høre det Skifte, Moder, at dine ærelse, ufrelse Børn kan vide, hvad de faar at dække Stammen med!"

Dette bitre Udsald syntes ikke at gjøre Indtryk paa Genete. Hun stottedes ængstelig til Bigand, der havde tilraadet hende at holde fast paa sit Mamma og kun give Knud nu og da lidt til hans Underhold. Hun kjendte dog Hans Thordsens Mening og gjorde, nu hvad Ret og billigt var, idet hun forkyndte sin Vilje, som var at dele Formuen i tvende Parter, selv at beholde den ene Halvpart

og dele den anden mellem Knud og Margaret i en Broder- og Søsterlod.

"For Sanden!" udbrød Hans Thordsen, "dermed kan du være nyiet og endda prise din Lykke. Hvor mange Kjøse i din unge Alder har Raadighed over næsten otte Tusinde Gylde. Saa stor bliver efter mit Sjøn din Part."

"Den hellige Kirke," sagde Knud og saa Bigand fast i Øinene, "har endnu større Lykke at prise. Indgiver Moder og Margaret sig her i Bisping, slager vel de gribske Monner og Munkes Resten, som er de to Tredieparter. Hvad tænker du derom, Margaret?"

Margarets Blil havde længe hvilet paa Knud med kjerlig Engstelse. Hun lagde sin Haand paa hans Arm og sagde med taarefyldte Øine og rørt Stemme.

"Vil Moder som jeg, Knud, da skal ogsaa min Søsterlod gives dig. Moder har nok til os begge endda."

"Det kan paa ingen Maade tilstedes!" udbrød Bigand. "Jeg føler mig overtøbet om, at ikke heller I, Hans, vil give eders Minde dertil."

Hans var bleven saare tankfuld og gav intet Svar; men Knud gjorde en brat Ende paa Forhandlingen, idet han reiste sig og sagde med løstet Pande og et stolt Blil:

"Jeg kom ikke herind for at plyndre min Moder, og det er nu, som før, mit Forsæt ikke at tage en Hvid af dette Gods, som ikke er vundet med Væren. Tag din Raabehatte, Margaret, og følg mig ud i Omgangen. Jeg har et Ord at sige dig, før vi skilles."

Margaret fulgte hans Opfordring, og de forlod Gællen sammen, idet Bigand udtalte sin godt hyllede Forundring over og Beklagelse af Knuds Halskarrighed. Det varede imidlertid ikke længe, førend han søgte et Præstul til at sjerne sig da det laa ham paa Sinde at afkorte Knuds og Margarets fortrolige Samtale.

Da Genete og Hans var blevene alene, tog Hans Ordet og sagde:

"Det gaar mig til Hjerte, at I paatænker at indgive eder her i Klosteret og tjære, at eders fagre Datter her skal spærres inde og i saa ung en Alder være Livets Lyft og Glæde foruden."

"Sig mig, Hans," svarede Genete, "hvad Lyft og Glæde venter min Datter udenfor den Helligheds Pausun nu, da Knud ved det Drab paa Thomas Kruse har krænkert hans og hendes eneste Venner og stødt dem bort — mine vare de for Sanden ikke! Jeg har ingen Venner udenfor disse Mure og havde aldrig saadanne i dette Land."

"I vilde vistnok have haft nogle," sagde Hans, "hvis I havde lagt Vind paa at vinde Venner. Dog har I, det ved I, i mig en fuldgod og tro Ven!"

"Tilgiv mig min Glemsomhed," svarede Genete forlegen. "Bisfelig handler I mod mig som en Ven, hvad, jeg rigelig skal gjengælde eder."

"I var mig god tilførn," sagde Hans med et sørgmodigt, men varmt Blil: "dog nu har den Munk troldgjort eder. Nu tager I en Haandsrækning af mig og lænner mig som en Leiesvend. I skal dog vide, at jeg gjerne tjener eder for intet. I selv er mig for Sanden kjerere end alt eders Gods."

Genete rødmende dybt, greb sin Rosenkrans og bad et Ave.

"Jeg vilde," vedblev Hans, "have været af samme Sind, var I end dragen pengeløs og arm af Tjele. Vi er vidt fra hinanden. Genete Jakobssø"

batter; kun sjelden times mig den Dykke at stedes for eder og nu, for første Gang i lang Tid, i Carum. Brebes da ikke paa mig, fordi jeg drager mig denne til Nytte. Nu, da intet Saand Ingitter edes til nogen anden Mand, siger jeg eder min Hjertens Mening, som I dog forud kjender. Vel er jeg kun en ufri Mand, men dog i gode, hæderlige Aar — vil I", spurgte han i stort Sindsrøre og reiste sig, "bliver min Hustru? Til min Dødsstund skal jeg blive eder en tro Elsker og god Husbond."

"Sig fra mig, Frifter!" raabte Genete, sprang op og strakte Hænderne frem for sig, da Hans med en hønlige Mine nærmede sig. Han blev ganske bleg og udbrød:

"Skjalder I mig for en Frifter, naar jeg gjør eder et godt og ærligt Tilbud?"

"Al, Hans!" sagde Genete og greb til sin Rosenkrans. "I er en ful Kjæfter, hvad jeg ikke forhen vidste om. Gud og hans hellige Moder tilgibe mig da den svare, dobbelte Guld, at jeg nogenfinde lyttede til eders sagre Ord. Vid nu og altid, at i Bød og Bøn vil jeg hensejle Resten af mine Dage!"

"O, I kjære, fromme, enfoldige Kvinde," sagde Hans med et kjærligt, medlidende Blik og traadte til for at gribe hendes Haand og tale hende til Rette; men hun sprang fra ham, ilede ud af Tellen og forsvandt i Omgangen.

Hans fulgte efter, mod i Hu og spidte strag paa Knud, som kom imod ham blussende af Harm. Hans Forsøg paa at faa en forvirrig Samtale med Margaret var snart bleven forpurret af Bigand, der havde opsiget dem, og efter et dygtigt Mundhuggeri med Knud havde han draget Margaret med sig og ført hende ind til Abbedissen.

"Lad os snarest komme ud af denne Daarekiste," sagde Knud barsk og gik hen ad Klosterporten til.

Hans skjænnede, der var ikke andet at gjøre end drage bort, og fulgte derfor langsomt efter Knud. De red saa ad Ahe til i dyb Tausshed. Hans gjenvendt imidlertid efterhaanden sin Fatning og fattede Haab om, at det dog til sin Tid under heldigere Omstændigheder kunde lykkes ham at vinde Genete. Han tænkte sig, at hun vilde undse sig ved at røbe for sin Skriftefader, hvad der var sket, og besluttede derfor at varetage hendes Tær, som om intet var hendt. Hans Godhed for hendes Søn var usvækket, og han vilde ikke skilles fra ham uden at give ham en velment Advarsel og sit bedste Raad.

"Sig mig nu, Knud," begyndte han, "hvad I nu har besluttet at gjøre? I har for Sanden ikke nu bedre eller mere tro Ven end mig."

"Helt vælger jeg mine Venner selv," svarede Knud mut.

"Nu hovmod eder ikke!" sagde Hans med rynket Pande.

"Hidtil", svarede Knud og vendte sig skolt mod Hans, "væbde jeg ikke at søge Samkvem med ufri Mænd."

Knud saa i det klare Maanestjn, at en mørk Brebesrødme lagde sig over Hans Thorsens Ansigt.

"Nu ved min Helgen!" udbrød Hans, "en mere utatnemmelig og en større Taabe end eder har jeg ikke truffet paa min Vej. Ufri Mand, hal! hvad er da nu I?"

"Sig helst ikke det, I mener, at jeg er!" svarede Knud og lagde Haanden paa sit Sværdskæfte.

"Da skal I dog vide det," sagde Hans barsk. "Jeg er ikke saa god en Mand som I, men en bedre; mere vil jeg for eders Moders Skyld ikke sige derom. Dog hvad I nu end indbilder eder, maa I dog tilføje, at jeg er en mere formaende Mand end I, og særlig har jeg for Tiden eders Betsærd i min Haand."

"Nu," svarede Knud, "I har hørt, at jeg drager den Almisse, Moder tilkaster mig. Mig er det da lige godt og ens, hvem der vogter hendes Formue. Dog, skulde vi tale derom, da mente jeg, I var hverken Røver eller Tyv."

"Ret saa," sagde Hans, "jeg er kun Gjemmer, men en god! Saa længe eders Moder holder sit Magtebrev til mig i Hævd, vil jeg vogte paa hendes Eiendom, som var den min egen. Hør et Ord, der er saa godt som hundrede. Jeg har i min Magt at trække Betalingsdagen ud, saa at de gridste Nonner, om eders Moder bliver ved samme Sind og vil indgive sig i Klosteret, ikke faar Fingre i hendes Guds strag. Hvem ved, hvad imens kan ske! Hans Raade, vor ubaalgte Rønge, er ikke Klostrene god, og svame mener, at han ganske agter at nedlægge dem. Eder derimod kan jeg gavne, som I rifter Sind og lader Fornuften raade, ved at I snarest faar det ihænde, som tilkommer eder. Skam saa eders Mund, at I kaldte en hel Formue en Almisse!"

"Ei sel!" sagde Knud spott, "hvor mægtig Hans Thorsen nu er bleven!"

"Nu, Knud Mogensens," svarede Hans med et Stulbertral, "I taler og handler som en galen Mand."

"Saamænd," sagde Knud, "hvad der er Udelsind og Rigt i somme Folks Mune, er Galenskab i andre."

"Skal eders Penge da blive herreløse?" spurgte Hans.

(Være.)

CUNARD LINIEN

ESTABLERT 1840.
CAMPANIA og **LUCANIA**,
 dobbeltpropellede, 620 Fod lange, 30.000 Deeltreer.,
UMBRIA og **ETURIA**,
 526 Fod lange, 14.500 Deeltreer.
LYBIA og **SAXONIA**,
 dobbeltpropellede, 606 Fod lange, 14.150 Ton.
 2 i 1 h, dobbeltpropellede Dampskib
CAROLINA, 558 Fod lang, 13000 Ton
 Det dobbeltpropellede Dampskib
ULTONIA, 513 Fod lang, 9.000 Ton
 og den altid populære **ARABIA**.
 Rekord: 5 Dage, 7 Timer, 23 Min.
 F. G. WHITING, Mgr., Dearborn & Randolph, Chicago
 eller Lokal-Agentur overalt.

A. G. Johnson Co., 10-14 Washington Ave.
 S., - - - - Minneapolis, Minn.

R. M. Samp og
 Wilson & Jacobson } Madis n, Wis.
 Agenter.

Signal

"Signal". Norsk-amerikansk Familieblad, udkommer hver Uge med 16 illustrerede Sider og koster 1 Dollar for Aaret. 1) I Almindelighed har "Signal" sat sig som Maal at arbejde for mere Forbindelse mellem de norsk-lutheriske Kirkefolk paa begge Sider af Havet ved at bringe illustrerede kirkelige Nyheder og andet af Interesse fra Norge til Amerika og omvendt. 2) I Særdeleshed at forbinde Kirkefolkene i Samarbejde for vore Sjømænd og Emigranter, som er den naturlige Forbindelse mellem Menighederne i det gamle Land og her.

"Signal" vil byde sine Læsere sund, frisk, almennyttig og opbyggelig Læsning paa vor ev.-lutheriske Læres Grund, interessant for gamle og unge.

"Signal" vil særlig bestræbe sig for gennem sine illustrerede Artikler at gjøre Ungdommen paa begge Sider af Havet kjendt med hinanden og vil gjerne modtage Bidrag (ogsaa paa Engelsk) fra Ungdommen her.

"Signal" udgives til Indtægt for Norsk Havne- og Emigrantmission. Ved at abonnere, støtter du denne Mission paa en god Maade.

"Signal" har i Norge været udgivet i 5 Aar og har derover henved 6,000 Abonnenter.

Anbefalinger.

Fra Formand Koren—

Det er mig en Fornøjelse at anbefale nævnte Blad, i det Haab, at det vil tjene det vækre Formaal, som Pastor Sommerfelt har sat sig.

B. Koren.

Fra Professor Stub—

Bladet "Signal", udgivet af Pastor Sommerfelt, har sat sig et saa stort og ædelt og for Moderlandet og det udslyttede Norge betydningsfuldt Maal, at jeg af ganske Hjerte maa anbefale det. Det Prøvenummer, som er kommet mig ihænde, berettiger mig til at tro og udtale, at Maalet ogsaa vil virkeliggjøres.

H. S. Stub.

Fra Professor Rasmus B. Anderson—

"Signal" er et vigtigt og ædelt Foretagende, som det norsk-amerikanske Kirkefolk bør omfatte med Kjærlighed og give sin energiske Støtte. Ligesom de norske Immigranter og Sjøfolk er Bindeledet imellem os og vor Slægt hinsides Havet, saaledes vil "Signal" blive en betydningsfuld Bjælke i Broen mellem Amerika og vort Fædreland Norge. Jeg haaber, at "Signal", som med sit første Nummer viser sig at være et meget interessant og indholdsrigt Blad, snart maa faa mange tusen Abonnenter. "Signal" kan, haade med Hensyn til Udstyr og Indhold, anbefales paa det bedste, og Prisen—blot en Dollar Aaret—er meget rimelig.

Rasmus B. Anderson.

Uf Udtalelser fra Presten i Norge, hidfettes følgende:

Det bedste illustrerede Ugeblad, jeg kjender i vort Land.
 Stiftsprovst Chr. Hall.

Jeg elsker "Signal".—Uf Postens Mangfoldighed det første jeg griber til.

D. Hvalby, Sogneprest til Mo.

"Signal" har et meget alsidigt Indhold og er en saare kjær Sjæst i de Huse og Familier, hvor det har fundet Indgang.

Provst Knudsen i "Mgbl."

Min Kompliment for Bladet, som jeg og mine finder meget vellykket og interessant.

Jonas Dahl, Stavanger.

Med det sunde, velvalgte Indhold, som bydes os, og med sine smukke første Rangs Illustrationer, har det allerede erobret sig en sikker og kjær Plads i mange Hjem.

G. Dieckson i "Frist. Blad."

Penge til "Signal", ligesom Bemærkninger om Bladets Forførelse, Adressforandringer o. lign., sendes til

"Signal", Amerika Pub. Co., Madison, Wis.

Bidrag til "Signal" af Stof eller Billeder maa sendes til Rev. Schive, New Lisbon, Wis.

Danmark.

Glimrende Høstudsigtter.

Generalkonsulatet i Kjøbenhavn indberetter den 20de August følgende om Høstudsigtterne i Danmark: I Mands Vinde har Udsigtterne for Høsten i Danmark ikke stillet sig saa gunstig som i Aar. Den afsluttede Høst, om hvis Resultat man nu fuldstændig kan dømmes, har været udmærket saavel med Hensyn til Kvalitet som Kvantitet. Alle Kornsorter, Roer og Poteter vil give betydeligt over Middelhøst, saafremt Veiret bliver gunstigt til Indhøstningen af de førstnævnte og for den videre Udvikling af Rødsfrugterne. De sidste Ugers Regn lader imidlertid til at have virket til en hvis Uheldigt paa Indhøstningen af Rugen og Bøgget samt foraarjaget nogen, hidtil dog kun ringe Skade paa disse Kornsorter. Under Forudsætning af, at Høsten giver, hvad den lover, bliver uden Tvivl Importen af Korn og Foderstoffer mindre i Sammenligning med foregaaende Aar, medens Udsæelsen af Produkter af Jordbruget og Røvegavlen sandsynligvis vil stige.

Embedsbed for Folkekolens Lærere og Lærereinder.

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet har i Anledning af et Andragende fra Bestyrelsen for Danmarks Lærereforening om, at den Embedsbed, som Læreren aflægges ved sin Ansættelse i Folkekolen, maa blive afløst af et høitideligt Bøfte uden Bekræftelse ved Ed, bestemt følgende: Den paagjældende Embedsbed indeholder dels den almindelige, alle Embedsmænd afkrævede Erklæring om at ville være Kongen tro, holde Rigets Grundlov osv., dels et Bøfte om at ville opfylde forskellige nærmere angivne, Læreren som saadan særligt paahvilende Forpligtelser. Der først nævnte, til den almindelige Embedsbed svarende Del af Læreren, skal bevares som saadan. Under Hensyn til, at Læreren særlige Embedspligter er optagne i hans Raldsbrev, ved hvis Modtagelse Læreren maa forudsættes at føle sig bunden ved et høitideligt Bøfte, kan Ministeriet derimod gaa ind paa, at der fremtidig ikke affordres Læreren nogen som helst Erklæring i saa Henseende.

Gjedsler — Warnemünde-Færgen.

Det er nu definitivt afgjort, at Dampfærgeforsbindelsen Gjedsler — Warnemünde vil blive aabnet den 1ste Oktober. Et Par Dage tidligere vil en Indvielsesfest finde Sted. Programmet for denne er dog endnu ikke fastslaaet. Fra Aabningsdagen kan isølge "Voll. Falt. Fikt". Jernbanefragtgods mellem Thykland og Danmark indskrives via Gjedsler, og i Løbet af kort Tid vil ogsaa Gods til Sverige og Norge kunne dirigeres samme Vej. For Jernbanefragtgods mellem Thy-

land og Sverige — Norge betydes Gjedsler — Warnemünde-rutenes Aabning en Forlængelse i Veilængde af godt og vel 300 Kilometer.

De dansk-vestindiske Der.

Kjøbenhavn, 29de August.

Den vestindiske Kommissions Betænkning ventes offentliggjort i den nærmeste Fremtid. Samstemmighed er opnaaet paa mange Punkter, saaledes om Vestindiens fuldstændige Inkorporation i Danmark, hvorved det stilles ligesom Færøerne. Om Militærspørgsmaalet er det ikke opnaaet Enighed. Dernes Beboerne vil faa nye Skattelove for at frembringe en bedre financieret Stilling.

Smært.

Nylig indviedes i Aarhus en ny Kommunestole. "Aarh. Amtst." mener, den er Danmarks største Stole. Den kan rumme 1450 Børn.

Danmarks Udsæelses gaar stadig stærkt fremad; i 1902 udsæstes der 21½ Mill. Snefe Veg mod henholdsvis 19 og 16 og tre Femtedel Mill. Snefe i de to foregaaende Aar.

En Søster til den amerikanske Præsident, gift med den berkjendte Kjøbmand Douglas Robinson, opholder sig for Tiden med Familie i Kjøbenhavn i Besøg hos den amerikanske Konsul, skriver danske Blade.

Naar Keiserinde Dagmar er i Besøg paa Fredensborg, har Telegrafstationen der "a livelig time". Naar Keiserinden bor der paa Slottet, er hendes Telegrafrening henved et Par Tusinde Kroner pr. Maaned.

Med den tgl. grønlandske Handels Struetskib "Godthaab" affendtes forleden fra Kjøbenhavn en Kirke af Træ. Naar Skibet har naaet den nordlige Koloni Angmagalik, stilles Kirkens forskellige Stykker sammen efter Nummer.

Repræsentanter for de jyske, fynske sjællandske og bornholmske Husmandsforeninger har paa et Møde vedtaget et Forslag til Samvirksomhed mellem alle Husmandsforeningerne. Samvirksomheden sker gennem et Forretningsudvalg, bestaaende af Formændene for hver Provinsforening.

Den 31te August indviedes Nationalforeningens to første Brykshøjsanatorier, det store Silkeborg-Sanatorium med 122 Senge og det mindre Ry-Sanatorium med 24 Senge. Begge Sanatorier staaer Foreningen i ca. 3000 Kr. pr. Seng. Nationalforeningen tæller ca. 27,000 Medlemmer og ca. 120,000 Kr.'s Medlemsbidrag. Foreningen er kun 2½ Aar gammel.

Ved Lystrup i Nærheden af Aarhus, hvor der flere Aar i Træk har været foretaget Udgravninger af Nationalmuseet, har Udgravningerne iaar været særlig rige og interessante. Paa et forholdsvis meget lille Areal er der fundet ikke færre end nogle og firs Begravelsespladser.

I en vild Jagt efter en og Udmærkelse gennem saakaldt Originalitet, taber Lægerne hyppigt affigge de første Principer, nemlig at Blodet er Livet, og at det maa holdes sundt og rent og Cirkulationen kraftig, om Gulbreden skal vedligeholdes. Dette er det Princip, der ligger til Grund for Virkekraften i Dr. Peter's Kuriko og Himmelighebed ved den merkverdige Succes, dette Præparat har haft i Behandlingen af Sygdomme, der har trodsset Lægernes Dygtighed. Mrs. A. J. Schrock, Almira, Wash., siger: "Der findes intet, der kan maale sig med Kuriko. Jeg var lidende i mange Aar og under Behandling af de bedste Læger. Jeg kunde ikke gaa tversover Gulvet, men Kuriko gjorde mig frisk." Lufinder har vidnet paa samme Vis. Hvis du er interesseret, skriv og faa vide, hvad Folk, du kender, har at sige derom, lanhænde Folk i dit Nabolag, som er bleven helbredet af Kuriko. Allig andre Mediciner sælges den ikke paa Apoteker, men af Fabrikanten direkte. Skriv til Dr. Peter Fahrney, 112-114 So. Hoyne Ave., Chicago, Ill.

Billige Bøger!

Vi har saa mange Bøger, at vi ikke har Plads til dem. Se dette Tilbud! Send os en eneste Dollar saa skal De faa i nærmeste Express-Office:

- 1 Engelbrett Engelbrettsjon.
- 1 Bondehøvdningen.
- 1 Niels Juul og Lordenstjold.
- 1 Astronondens Romantik.
- 1 Hvor laa Vinland?
- 1 Politinotiser.
- 1 Festtaler.
- 1 Auslands Historie; af Thrige.
- 1 Gustav Adolf og Tredveaarskrigen; af Topelius.

Få en Dollar Stykket, men alle disse Bøger for bare \$1.00!

Naar Bøgerne er saa umaadelig billige synes vi, at om man selv ikke trænger dem, saa kan man alligevel købe dem og forære dem til Folk, som trænger god Læsning. Allrig nogenstinde før er norske Bøger blevne solgte saa billigt.

Om man have Express-Udgifterne forudbetalt, maa man sende 25 Cts. extra.

Skriv til
Amerika Pub. Co.,
Madison, Wis.

IF YOUR TROUBLE

is chronic or a blood disorder, microbes cause it. Rid yourself of these germs and the disease goes with them. This explains why a jugful of RADAM'S MICROBE KILLER is worth more in practical results than a whole drug store of other remedies.

The only rational cure for Consumption, Bright's Disease, Rheumatism, Catarrh, Cancer and all chronic or blood disorders. It strikes at the cause. You drink it.

IF YOU ARE SICK with any kind of disease, and the doctors don't help you, why lose further time with them? Your ailment may be serious and rapidly taking you to the grave.

If you have been taking all sorts of patent medicines without benefit, is it wise to continue them?

Why not be fair to yourself and to those who depend upon you? Why not be fair to Radam's Microbe Killer and give it a trial? All you want is health. You will get it surely and positively if you drink a little of this remedy every day.

Radam's Microbe Killer

is pure water charged with antiseptic gases. It will kill the millions of microbes in your blood that are making you sick. No matter where the seat of your disease may be, it will hunt down and destroy every germ that is causing the trouble.

That is what Radam's Microbe Killer does—it makes sick people well all over by making every drop of blood in their veins healthy. It has cured many thousands of people during the past 15 years, and each year its sales rapidly increase.

Illustrated circulars of microscopical examinations of the blood and all information free at Chicago office of

Write for Radam's Microbe Killer Co., Free Book, 169 S. Canal St., Chicago, or

Hollister Drug Co.,
Sole Agents,
MADISON, ... Wis.

Dr. J. S. JOHNSON

NORSK ØIENLÆGE.

Behandler kun Øien-Øren og Næsesygdomme Forhenv. Øienlæge ved Michigan State-universitet og Hospital i Ann Arbor.

ST. PAUL, MINN.,

596 & 597 Euclid Avenue
Indgang fra Robert St., mellem 4th og 5th.
Kontortid: 10-12 Form. og 2-4 Efterm.

Altretabler.

Hvor man ønsker Altretabler for sine Kirker, bør man henvende sig til den berkjendte, dygtige Kunstmaler

Lars Gauthaness,

hvis Adresse er Madison, Wis.

"Amerika" anbefaler ham paa det bedste.